

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA DISCRIMINĂRII

AUTORITATE DE STAT AUTONOMĂ

HOTĂRÂREA NR. 461 **din data de 09.06.2021**

Dosar nr. 591/2020

Petiția nr. 4965/13.08.2020

Petent:

Reclamați:

Obiect: lezarea demnității personale a unei persoane cu dizabilități

I. Numele, domiciliul sau reședința părților

1. Numele, domiciliul, reședința sau sediul petentei

2. Numele, domiciliul, reședința sau sediul reclamațiilor

II. Procedura de citare

3. În temeiul art. 20 alin. 4 din O.G. nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării a îndeplinit procedura de citare a părților.

4. Prin adresa înregistrată sub nr. 4965/21.09.2021 a fost citată petenta, iar prin adresa înregistrată sub nr. 5798/21.09.2020 au fost citate părțile reclamate, fiind emisă o citație fără acordarea de termen, în contextul stării de alertă impusă de răspândirea coronavirusului SARS-CoV-2. Prin citație s-a solicitat părților să precizeze acordul privind soluționarea speței în lipsă, cu comunicarea de note scrise / puncte de vedere în scris, în vederea îndeplinirii condițiilor prevăzute de art. 11 alin. 2 și art. 38 din Ordinul nr. 144/2008, privind aprobarea Procedurii interne de soluționare a petițiilor și sesizărilor la CNCD. Procedură legal îndeplinită.

5. Prin adresa înregistrată sub nr. 6749/29.10.2020 partea reclamată depune un punct de vedere, care este comunicat petentei prin adresa înregistrată sub nr. 269/15.01.2021. De asemenea, partea reclamată arată că este de acord cu soluționarea cauzei în lipsa părților.

6. Prin adresa înregistrată sub nr. 6822/02.11.2020 partea reclamată depune un punct de vedere, care este comunicat petentei prin adresa înregistrată sub nr. 269/15.01.2021. De asemenea, partea reclamată arată că este de acord cu soluționarea cauzei în lipsa părților.

7. Prin adresa înregistrată sub nr. 269/15.01.2021 s-a pus în vedere părților reclamate despre posibilitatea de a formula concluzii scrise raportate la aspectele invocate de către petentă. Părțile reclamate nu au depus concluzii scrise.

8. Prin adresa înregistrată sub nr. 462/21.01.2021 petenta depune concluzii scrise cu privire la susținerile reclamațiilor. De asemenea, petenta arată că este de acord cu soluționarea cauzei în lipsă.

9. Prin adresa înregistrată sub nr. 497/22.01.2021 petenta formulează o solicitare privind depunerea de noi probe, inclusiv o declarație de martor, încuvințându-se depunerea de probe.

10. De asemenea, prin adresa înregistrată sub nr. 28331/11.02.2021 CNCD a solicitat Poliției Orașului Târgu-Frumos să ne comunice dacă, în urma cercetărilor efectuate de către agenții de poliție s-a stabilit că reclamații i-au adresat cuvinte sau expresii jignitoare petentei cu privire la handicapul acesteia, solicitându-se în același timp și actul de constatare și sancționare prin care s-a aplicat sancțiunea contravențională cu avertisment.

11. Prin adresa înregistrată sub nr. 1494/24.02.2021 petenta depune înscrisuri, inclusiv declarația de martor a numitei

12. Prin adresa nr. 1595/02.03.2021, Poliția Rurală Târgu-Frumos a precizat că, în urma plângerii nr. 1751/01.07.2020, numita a fost sancționată contravențional cu avertisment, după soluționarea cazului toate materialele întocmite fiind înaintate I.P.J. Iași, unde au fost arhivate, singurele documente identificate la Secția 7 fiind copia plângerii și a Procesului-verbal de sancționare seria PISY nr. 093855.

III. Susținerile părților

Susținerile petentei

13. Petenta, persoană cu handicap locomotor grav (cu diagnostic de poliartrită reumatoidă deformantă), reclamă lezarea demnității sale de către vecinii săi, prin proferarea de jigniri precum „handicapat”, „strambo”, jigniri legate de starea sa de sănătate.

14. Petenta susține că situația conflictuală sus-menționată, întreținută de vecinul său mai mulți ani la rând, s-a agravat după ce actuala soție a preluat obiceiurile soțului, adresându-i la rândul său cuvinte precum „handicapat” și „schizofrenico”.

15. Petenta susține că în data de 01.07.2020 a făcut o reclamație la poliție cu privire la injuriile pe care i le-a adresat (având și doi martori care au fost față, dintre care unul fiind mama sa).

16. Petenta menționează că niciodată nu a provocat vreo reacție negativă din partea vecinilor săi., doar s-a apărat atunci când a fost umilită (apelând la instituțiile abilitate), însă demersurile sale au sporit ura respectivelor persoane.

17. Petenta mai susține că este secretar al Primăriei Comunei Strunga, fiind de neînțeles pentru un funcționar public un comportament precum cel sesizat.

18. Prin punctul de vedere înregistrat sub nr. 462/21.01.2021 petenta susține că ceea ce au declarat părțile reclamate sunt doar minciuni spuse pentru a scăpa de responsabilitatea faptelor săvârșite; în acest sens, petenta arată că plângerea adresată inițial Consiliului Național al Dizabilității din România, redirecționată ulterior către Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării, a fost transmisă în același timp cu plângerea făcută la poliție, nu după primirea răspunsului poliției (de care nu ar fi fost mulțumită, conform punctului de vedere a părților reclamate).

19. Petenta susține că a fost mulțumită de răspunsul pe care l-a primit de la poliție în urma reclamației sale, deoarece i s-a dat dreptate, persoana sancționată declarând în fața agenților de poliție că nu va mai repeta fapta.

20. Petenta combate afirmațiile părților reclamate potrivit cărora problemele apar când dumnezei revine acasă din străinătate, susținând că de fapt jignirile la adresa problemelor sale de sănătate i-au fost aduse timp de 20 ani, existând martori rude, familie, prieteni, care pot depune oricând mărturie.

21. În continuare petenta susține că nu sunt adevărate afirmațiile părților reclamate precum că membrii familiei sale s-ar fi înțeles vreodată bine cu aceștia; mai mult decât atât, aceasta susține că familia sa este cea care a încurajat-o mereu să lupte contra nedreptății, atât în numele său cât și în numele acelor persoane care au fost jignite din cauza dizabilității de care suferă și care nu se pot apăra, motivul pentru care a apelat la instituțiile abilitate ale statului fiind tocmai dorința ca lucrurile să se schimbe, iar persoanelor cu handicap să le fie protejat dreptul de a trăi fara jigniri si abuzuri.

22. Petenta menționează că partea reclamată, lucrând la primărie, a crezut mereu că este mai presus de lege, făcând abuz de funcția ocupată de nenumărate ori în ceea ce o privește și încălcând legea (ex. partea reclamată împreună cu fratele acestuia l-au atacat pe partenerul său de viață, fiind deschis dosar penal în care au fost sancționați).

23. Petenta susține că nu se poate considera că părțile reclamate au dat dovadă de vreun fel de educație atunci când s-au dat la fapte precum jigniri repetate la adresa sa cu apelativele "handicapată", "strâmbă", "schizofrenică" etc, când au spart arcada partenerului său în momentul în care acesta a intervenit pentru a o apăra sau când au închis apa de pe țeava comună fără nici un motiv, doar pentru a-i produce disconfort.

24. În final petenta susține că părțile reclamate sunt deranjate de faptul că dumnezei nu poate tolera nedreptatea, minciuna și abuzurile, chiar dacă acestea provin de la o persoană care ocupă o funcție publică și că se apără prin intermediul instituțiilor statului.

25. Prin adresa înregistrată sub nr. 497/22.01.2021 petenta solicită încuviințarea probei cu martori, în principal a mamei sale (persoană nedeplasabilă) care locuiește la aceeași adresă și care a fost principalul martor la toate abuzurile și jignirile persoanelor reclamate.

Susținerile părții reclamate

26. Prin punctul de vedere înregistrat sub nr. 497/22.01.2021 partea reclamată susține că nu a discriminat-o și nici nu a hărțuit-o pe petentă.

27. Partea reclamată menționează că o cunoaște de mult timp pe petentă, de când era copil, iar actualmente, reîntorcându-se după mulți ani în localitate și căsătorindu-se cu actualul soț, locuiește în aceeași curte cu mama petentei; în acest sens, partea reclamată susține că până la momentul întoarcerii petentei din străinătate, a întreținut o relație cordială atât cu mama, cât și cu sora și frații petentei.

28. Partea reclamată susține că petenta a dezvoltat o aversiune împotriva sa și a soțului său, vorbindu-i cu dispreț, adresându-i injurii, catalogând-o ca făcând parte din altă categorie socială, fără educație și scară de valori, fiind amenințată cu înregistrări telefonice și ascultată pe furiș, la fereastră, pentru a i se da "o amendă zdravănă".

29. Partea reclamată consideră a fi grele și jignitoare cuvintele petentei din petiția adresată CNCD, mai exact afirmația că ar admonesta-o ori de câte ori o întâlnește, că i-ar face viața un calvar cu furia sa, că i-ar încălca în mod repetat dreptul de a-și duce traiul în comunitate.

30. În final partea reclamată susține că manifestă empatie și compasiune, astfel că nici nu se pune problema discriminării și că își dorește să trăiască în bună înțelegere și armonie, lăsând la o parte diferența de clasă socială.

Susținerile părții reclamate

31. Prin punctul de vedere înregistrat sub nr. 6749/29.10.2020 partea reclamată susține că nu a discriminat-o și nici nu a hărțuit-o pe petentă.

32. Partea reclamată menționează că are vârsta de 56 de ani și că lucrează în comuna Strunga, jud. Iași de 35 de ani (5 ani la fostul C.A.P. Strunga și 30 de ani la Primăria comunei Strunga), în prezent ocupând funcția de secretar general al comunei; în acest sens, partea reclamată susține că în toată perioada de activitate nu am avut nici un fel de probleme la locul de muncă și nici cu alte instituții ale statului (poliție, judecătorie, procuratură etc).

33. Partea reclamată susține că este vecin cu mama petentei din anul 1989 (mai puțin în perioada 2011-2017 când a locuit în alte locații), fiind proprietarul unui apartament dintr-un bloc de locuințe cu patru apartamente, apartament în care locuiește și în prezent; în continuare, partea reclamată susține că pe parcursul anilor s-a înțeles bine cu membrii familiei petentei (tatăl, mama, sora și frații săi), însă situația se schimbă în momentul când petenta revine din străinătate, aceasta interzicându-le membrilor familiei să vorbească cu dumnealui și cu soția sa.

34. Partea reclamată susține că începând cu anul 2017, de când s-a mutat înapoi în apartament, și până în prezent nu a avut nici o discuție cu petenta, chiar evitând acest lucru.

35. Partea reclamată neagă acuzațiile petentei, susținând că nu a avut și nu are comportamentul de care este acuzat (cum că ar admonesta-o pe petentă ori de câte ori o întâlnește, că i-ar face viața un calvar cu furia sa sau că i-ar încalca în mod repetat dreptul de a-și duce traiul în comunitate); mai mult decât atât, partea reclamată consideră o jignire la adresa sa și a întregii cariere de 35 de ani împliniți în comuna Strunga, județul Iași următoarea afirmație a petentei *“Pot înțelege că nu avem toți aceeași educație și aceeași scară de valori”*.

36. În final partea reclamată susține că petenta a făcut o sesizare împotriva sa la poliție în luna iunie a anului 2020, pe baza mărturiei mamei sale, dar că nu au existat dovezi în dovedirea celor sesizate, motiv pentru care nu s-a dat nici o amendă, iar petenta nu a fost mulțumită cu soluția dată de poliție.

IV. Cadrul legal aplicabil

37. Prevederile legislative relevante în prezenta cauză sunt următoarele:

➤ art. 2 alin 1 art. 2 alin. 8 și art. 15 din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată²

• art. 2 alin. (1): *„Potrivit prezentei ordonanțe, prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenență la o categorie defavorizată, precum și orice alt criteriu care are ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice”*.

- art. 2. alin. (8): „Prevederile ordonanței nu pot fi interpretate în sensul restrângerii dreptului la libera exprimare, a dreptului la opinie și a dreptului la informație”.

- art. 15: „Constituie contravenție, conform prezentei ordonanțe, dacă fapta nu intră sub incidența legii penale, orice comportament manifestat în public, având caracter de propagandă naționalist-șovină, de instigare la ură rasială sau națională, ori acel comportament care are ca scop sau vizează atingerea demnității sau crearea unei atmosfere intimidante, ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare, îndreptat împotriva unei persoane, unui grup de persoane sau unei comunități și legat de apartenența acesteia/acestuia la o rasă, naționalitate, etnie, religie, categorie socială sau categorie defavorizată, ori de convingerile, sexul sau orientarea sexuală a acestuia/acesteia”.

➤ art. 10 alin. (2) și art. 14 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale;

- art. 10 alin. (2) „Exercitarea acestor libertăți, ce comportă îndatoriri și responsabilități, poate fi supusă unor formalități, condiții, restrângeri sau unor sancțiuni prevăzute de lege care constituie măsuri necesare, într-o societate democratică, pentru securitatea națională, integritatea teritorială sau siguranța publică, apărarea ordinii și prevenirea infracțiunilor, protecția sănătății sau moralei, protecția reputației sau a drepturilor altora, pentru a împiedica divulgarea de informații confidențiale sau pentru a garanta autoritatea și imparțialitatea puterii judecătorești.”

- Art. 14 - Interzicerea discriminării “Exercitarea drepturilor și libertăților recunoscute de prezenta convenție trebuie să fie asigurată fără nici o deosebire bazată, în special, pe sex, rasa, culoare, limba, religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine națională sau socială, apartenența la o minoritate națională, avere, naștere sau orice alta situație.”

➤ art. 1 alin. (3) și art. 16 alin. (1) din Constituția României, revizuită;

- art. 1 alin. (3): “România este stat de drept, democratic și social, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile cetățenilor, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme, în spiritul tradițiilor democratice ale poporului român și idealurilor Revoluției din decembrie 1989, și sunt garantate”.

- art. 16 alin. (1): “Cetățenii sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii și fără discriminări.”

V. Motivele de fapt și de drept

38. **În fapt**, Colegiul director reține că în data de 30.06.2020 petenta a fost jignită de către vecina sa cu apelativele "handicapato", "strâmbo", "schizofrenico".

39. În ceea ce privește jignirile aduse de către vecinul Colegiul director constată că acestea nu sunt circumstanțiate faptic (cu încadrarea într-un context) și temporal (cu indicarea datei/perioadei în care au avut loc), fiind petiția fiind formulată la modul general.

40. Coroborat obiectului petiției dedus soluționării, Colegiul director constată că este sesizat cu privire la conținutul unor acte sau fapte care îmbracă forma unor afirmații de natura unor expresii jignitoare.

41. **În drept**, coroborat actului normativ care reglementează prevenirea și combaterea tuturor formelor de discriminare, precum și având în vedere atribuțiile și domeniul de activitate al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării, Colegiul analizează în prima instanță în ce măsură obiectul petiției întrunește elementele art. 2 al

O.G. nr.137/2000, republicată², cuprins în *Capitolul I Principii și definiții* al Ordonanței și subsecvent, elementele faptelor prevăzute și sancționate contravențional în *Capitolul II Dispoziții Speciale, Secțiunea I-VI* din Ordonanță. În măsura în care se reține întrunirea elementelor discriminării, așa cum este definită în art. 2, comportamentul în speță atrage răspunderea contravențională, după caz, în condițiile în care sunt întrunite elementele constitutive ale faptelor contravenționale prevăzute și sancționate de actul normativ.

42. În continuare Colegiul director va analiza acțiunile părții reclamante din perspectiva respectării dreptului la demnitate a persoanei, prevăzut de art. 15 din O.G. 137/2000, republicată².

43. Colegiul director reține că, în situația în care C.N.C.D. este sesizat cu privire la conținutul unor acte sau fapte care îmbracă forma unor afirmații exprimate prin cuvinte, obiectul dedus soluționării petiției este circumscris analizei afirmațiilor în cauză, ceea ce presupune, în prima instanță, constatarea existenței afirmațiilor și examinarea întregului complex de împrejurări în care cuvintele au fost rostite și în ultimă instanță constatarea conținutului afirmațiilor sub aspectul incidenței sau nu a prevederilor Ordonanței de Guvern nr.137/2000, republicată². Astfel, în aprecierea tratamentului diferențiat, adresarea de jigniri și/sau epitete aduse petentei trebuie analizate în contextul în care au fost făcute, precum și impactul, efectul acestora. A analiza o sintagmă și a disocia înțelesul ei de orice împrejurări în legătură cu aceasta ar presupune izolarea artificială a unui aspect particular și abstracția întregului context, ceea ce ar fi de natură a induce posibile erori de interpretare.

44. Potrivit art. 20 alin. 6 al O.G. nr. 137/2000 prevede că: *„Persoana interesată are obligația de a dovedi existența unor fapte care permit a se presupune existența unei discriminări directe sau indirecte, iar persoanei împotriva căreia s-a formulat sesizarea îi revine sarcina de a dovedi că faptele nu constituie discriminare. În fața Colegiului director se poate invoca orice mijloc de probă, inclusiv înregistrări audio și video sau date statistice.”* Trebuie subliniat faptul că, conform legislației specifice în materie, în sarcina petentului cade obligația de a dovedi săvârșirea unor fapte care permit a se presupune existența unei discriminări, probate la nivel de certitudine.

45. În acest sens, cu privire la acuzațiile aduse părții reclamante, Colegiul director reține că petenta a utilizat atât proba cu înscrisuri (constând în documentația întocmită de agenții de poliție din cadrul Poliției Orașului Târgu-Frumos în urma depunerii de către petentă a unei plângeri) cât și proba cu martori. În adresa de răspuns către petentă, Poliția Rurală Târgu-Frumos a precizat că, în urma plângerii nr. 1751/01.07.2020, numita . a fost sancționată contravențional cu avertisment conform prevederilor L61/1991R, acesta angajându-se ca pe viitor să aibă un comportament civilizată față de petentă, iar în Procesul-verbal de sancționare se menționează că numita a adresat cuvinte și expresii jignitoare numitei lezându-i demnitatea. De asemenea, potrivit declarației martorei, în data de 30.06.2020 partea reclamată a utilizat cuvintele "handicapata dracului", "schizofrenică" și alte cuvinte jignitoare cu privire la petentă, cu voce tare ("șipând"), în condominiul în care locuiește atât petenta cât și partea reclamată.

46. Pentru a ne situa în domeniul de aplicare al art. 2 alin. 1 (articol care definește discriminarea), orice deosebire, excludere, restricție sau preferință trebuie să aibă la bază unul dintre criteriile protejate de legiuitor și trebuie să se refere la persoane aflate în situații comparabile, dar care sunt tratate în mod diferit datorită apartenenței lor la una dintre categoriile prevăzute în textul de lege menționat anterior. În situația persoanelor tratate

diferit, tratamentul discriminatoriu este cauzat de apartenența lor la unul dintre criteriile prevăzute în textul de lege și are de cele mai multe ori ca scop sau ca efect umilirea sau lezarea demnității persoanei discriminate în mod particular, dacă acest tratament se manifestă în public.

47. Dreptul de a nu fi supus discriminării constituie unul dintre drepturile fundamentale într-o societate democratică, dreptul la egalitate constituind un drept cu aplicare imediată și nu progresivă având în vedere că discriminarea în sine este un afront adus demnității umane. Tratatând pe cineva mai puțin favorabil datorită unor criterii inerente sugerează în primul rând dispreț sau lipsă de respect față de persoana sa.

48. În speța supusă analizei, Colegiul Director reține faptul că handicapul petentei a constituit mobilul determinant în aplicarea unui tratament diferențiat, partea reclamată U.D. utilizând apelative/cuvinte care fac referire la boala/afecțiunile de care petenta suferă, considerând că nu este necesar să trateze petenta cu aceeași respect acordat unui membru activ și sănătos al societății.

49. Colegiul director consideră că utilizarea de către partea reclamată a apelativelor "handicapata dracului", "schizofrenică" cu referire la petentă, poate fi asimilată unei deosebiri, restricții, excluderi, preferințe, având ca scop restrângerea sau înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării în condiții de egalitate a dreptului la demnitate.

50. Prin raportare la art. 15 din O.G. 137/2000, Colegiul director va analiza dacă fapta sesizată constituie un comportament manifestat în public care vizează atingerea demnității ori/și crearea unei atmosfere de intimidare, ostilă, degradantă, ofensatoare, îndreptată împotriva unei persoane cu handicap/dizabilități.

51. Pentru a decide dacă un anumit tratament este sau nu degradant în sensul art. 3 al Convenției europene a drepturilor omului, Curtea Europeană a Drepturilor Omului examinează dacă scopul aplicării lui este acela de a umili sau înjosi victima și dacă, prin efectele produse, a fost adusă o atingere personalității acesteia, într-o manieră incompatibilă cu art. 3 (*a se vedea, în acest sens, Raninen împotriva Finlandei, Decizia din 16 decembrie 1997, Reports 1997-VIII, pag. 2.821-22, paragraful 55*). Pe de altă parte, în contextul dreptului de a nu fi supus discriminării și sub acest din urmă aspect, corelativ unui tratament injust, ostil, umilitor sau degradant, trebuie reținut elementul de apreciere de la care un comportament reprobabil ar fi calificat ca ostil, injust până la tratament degradant, astfel cum au statuat instanțele de contencios european, fosta Comisie pentru Drepturile Omului și Curtea Europeană a Drepturilor Omului. Acest element de apreciere este unul variabil, în funcție de circumstanțele cauzei și de efectele aplicării lui.

52. În ceea ce privește sensul per se al afirmației „handicapat”, se reține utilizarea sa cu o conotație negativă, fiind ofensator pentru o persoană cu dizabilități atunci când este utilizat ca o formă de adresare sau de identificare (*ex. handicapata aceea din al treilea rând, hadicapatul acela de la ușă*), restrângând suma tuturor semnamentelor unei persoane la una singură, aceea care face referire la o boală de care suferă o persoană. În astfel de situații, în cele mai multe cazuri utilizarea termenului „handicapat/ă” denotă manifestarea disprețului sau dezaprobării pentru deficiențele fizice, senzoriale, psihice, mentale și/sau asociate ale unei persoane.

53. Potrivit sursei de informare wikipedia, referitor la conotațiile căpătate în timp ale termenului de handicap, se menționează că <<deplasarea semantică a termenului de handicap, de la semnificația originală restrânsă, la semnificația actuală extinsă, a fost însoțită și de o deplasare a dominației lexicale de la “egalitate în concurență”, la

“dezavantajul în concurență”. O asemenea deplasare pare să constituie deja un proces încheiat și ireversibil, dovadă că, prin simpla rostire a cuvântului handicap, se induce imediat și ideea de nuanță defavorizantă. Handicapul, indiferent de ce tip este (fizic sau mental) reprezintă o sursă de stigmatizare. Cei care suferă din cauza lui, se confruntă atât cu boala propriu-zisă cât și cu practici discriminatorii.>>¹

54. Potrivit Strategiei naționale privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități (pag. 45) în prezent există o preferință marcantă a celor implicați în zona protecției sociale, pentru utilizarea terminologiei alternative la cuvântul „handicap”, și anume: „dizabilitate”/”dizabilități”, „cerințe speciale” „nevoi speciale” s.a. Preferința se justifică prin conotația mai puțin categorizantă și stigmatizantă a acestora din urmă dar și prin faptul că, în plan internațional, politicile publice moderne tind să excedă zona protecției sociale a riscurilor handicapului, preluând și din problematica mai largă a dizabilităților, conform principiului „societății pentru toți”.²

55. Raportat la speșă, Colegiul director consideră că atitudinea părții reclamante aduce atingere demnității unui cetățean cu handicap/dizabilități, cauzând acestuia un sentiment de inferioritate de natură a se simți umilit și înjosit. Astfel, utilizarea apelativul "handicapata dracului" în spațiu public (fiind auzit de martori) reprezintă un comportament activ care a condus la crearea unei atmosfere degradante, ofensatoare îndreptată împotriva petentei, legat de handicapul/dizabilitatea acesteia, fiindu-i lezată demnitatea umană, un element important în respectul de sine al oricărui cetățean.

56. În consecință, Colegiul director constată că aspectele sesizate constituie fapte de discriminare potrivit art. 2 alin. 1 și art. 15 din O.G. 137/2000, republicată² și decide sancționarea părții reclamante cu avertisment.

57. Măsura constatării și sancționării unui comportament precum cel de care a dat dovadă partea reclamată este necesară într-o societate democratică în care demnitatea umană este garantată ca valoare supremă a legii fundamentale și a democrației, conform art. 1 alin. (3) din Constituția României, respectarea demnității umane a persoanelor fiind un scop legitim urmărit de stat. Măsura este proporțională cu scopul urmărit, astfel constatarea contravenției și aplicarea unei sancțiuni sunt proporționale cu necesitatea protecției demnității umane a persoanelor.

58. Privind sancționarea faptelor de discriminare, Colegiul director are în vedere prevederile directivelor Uniunii Europene în domeniu, care solicită statelor membre Uniunii Europene aplicarea de sancțiuni efective, proporționale și descurajante. Proporționalitatea se poate asigura prin acordarea graduală a amenzii, în funcție de gravitatea faptei, între limitele stabilite de lege. Colegiul director subliniază în acest sens că trebuie înțeles cu adevărat că scopul sancționării unor fapte care aduc atingere unor drepturi și principii, cum ar fi dreptul la nediscriminare, este în sensul corectării unor asemenea fapte și prevenirii săvârșirii lor în viitor și nu aplicarea neapărat a unei măsuri punitive cum este cea a amenzii contavenționale.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20, alin.(1), din OG nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, cu modificările și completările ulterioare, cu unanimitate de voturi ale membrilor prezenți la ședință,

¹ <https://ro.wikipedia.org/wiki/Dizabilitate>

² http://www.mmuncii.ro/j33/images/Documente/protectie_sociala/DPPD/2014-01-31_Strategie_DPPD-2014-2020.pdf

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

1. În ceea ce privește partea reclamată , aspectele sesizate reprezintă discriminare potrivit art. 2 alin. 1 și art. 15 din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată 2;
2. Sancționarea părții reclamate cu avertisment, în conformitate cu art. 7 din O.G. nr. 2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor, cu modificările și completările ulterioare;
3. În ceea ce privește partea reclamată ., nu se pot reține mijloace de probă care să determine incidența art. 2 alin.1 din O.G. nr.137/2000, republicată 2;
4. O copie a prezentei hotărâri se va comunica părților.

VI. Modalitatea de plată a amenzii

Nu este cazul.

VII. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată la instanța de contencios administrativ, în termen de 15 zile de la data primirii, potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare, republicată și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ.**

Membrii Colegiului director prezenți la ședința de deliberări desfășurată în data de 09.06.2021 au fost: ASZTALOS Csaba Ferenc - Membru, DIACONU Adrian – Membru, GRAMA Horia – Membru, HALLER István – Membru, LAZĂR Maria – Membru, MOȚA Maria – Membru, OLTEANU Cătălina – Membru, POPA Claudia Sorina – Membru(online)

Prezenta hotărâre va fi comunicată în baza Ordinului Președintelui CNCD nr. 138 / 24.03.2020.

ASZTALOS CSABA FERENC
Membru Colegiul Director,
Președinte CNCD

Redactată și motivată C.O./S.M.D.

Data redactării: 30.07.2021

Notă: prezenta Hotărâre emisă potrivit prevederilor legii și care nu este atacată în termenul legal, potrivit O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare cu modificările și

completările ulterioare, republicată și Legii nr. 554/2000 a contenciosului administrativ, constituie de drept titlu executoriu

